

Давидюк Олександр Миколайович

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, с.н.с Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрНУ, адвокат
код ORCID: 0000-0002-6699-0903*

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ФОРМ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРАВІ ЄС

Анотація: Роботу присвячено вивченню стану правового забезпечення публічно-правових форм трансферу в межах права Європейського Союзу. Досліджуються нормативні конструкції, засоби і прийоми за допомогою яких ідентифікуються публічно-правові форми трансферу технологій та здійснюється правове регулювання суспільних відносин пов'язаних із їх реалізацією. Аналізуються основні нормативні підходи до класифікації публічно-правових форм трансферу технологій у праві Європейського Союзу. Сформовано пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання функціонування публічно – правових форм трансферу технологій.

Ключові слова: публічно – правові форми трансферу технологій, технологія, правове регулювання обігу технологій, трансфер технологій, інновації, інноваційна діяльність.

DAVYDIUK OLEKSANDR MYKOLAYOVYCH

*PhD, Assistant Professor of the Economic Law Department of Yaroslav Mudryi National Law University, Senior Researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine, advocate
ORCID: 0000-0002-6699-0903*

PECULIARITIES OF LEGAL REGULATION OF PUBLIC-LAW FORMS OF TECHNOLOGY TRANSFER IN EU LAW

Abstract: The work is devoted to the study of the state of legal support of public-law forms of transfer within the framework of the law of the European Union. Regulatory constructions, means and

methods are studied, with the help of which public-legal forms of technology transfer are identified and legal regulation of social relations related to their implementation is carried out. The main regulatory approaches to the classification of public-law forms of technology transfer in the law of the European Union are analyzed. Proposals have been made to improve the legal regulation of the functioning of public - legal forms of technology transfer.

Keywords: publicly - legal forms of technology transfer, technology, legal regulation of technology circulation, technology transfer, innovation, innovative activity.

Економічна система Європейського Союзу стала умовним взірцем для багатьох країн світу. В основі її стабільного економічного зростання, лежить масштабований процес трансферу технологій та передачі інновацій. Всі країни учасниці Європейського Союзу, прийняли на себе зобов'язання створити максимально сприятливі умови для переходу прав на них від їх розробника до того суб'єкта господарювання, який має на меті заснування з їх допомогою нового різновиду господарської діяльності. Потенційна здатність технологій надати істотні конкурентні переваги в межах підприємницької діяльності зумовлює активну зацікавленість в них з боку суб'єктів господарювання. Здатність підвищити рівень економічного зростання та благополуччя, визначає пріоритетність трансферу технологій в загальній системі публічних інтересів.

Публічний інтерес до інновацій та технологій в межах Європейського Союзу став настільки осяжним, що вони почали використовуватись як предметом угод і правочинів, що вчиняються органами державної і місцевої влади, державними і муніципальними підприємствами, установами, організаціями їх концернами та іншими об'єднаннями суб'єктів господарювання. На відміну від ринкової (саморегульованої) сфери, де основним регулятором виступає договір чи угода, що укладається між двома або декількома учасниками відносин, в публічно – правовій сфері європейського простору, основним регулятором виступає нормативний акт. Відповідно, участь державних чи місцевих органів (рівно як і державних та муніципальних підприємств, установ, організацій) неможлива без адекватного правового регулювання того, яким чином ці суб'єкти можуть брати участь у трансфері технологій.

В основі визначення правового статусу форм трансферу технологій за правом Європейського Союзу, лежать акти особливої юридичної сили «Soft Law» (так звані джерела м'якого права). Сутність цих регуляторів полягає у формуванні системи рекомендацій, що можуть бути використані учасниками трансферу технологій для формування персонального договору між собою, а парламентам країн учасниць Європейського Союзу, вони слугують в якості основних напрямків того, як має бути сформовано їх акти національного законодавства.

В такій системі джерел, основне місце займає Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (угода «ТРИПС»), прийнята в межах Світової Організації Торгівлі від 15 квітня 1994 р. [1]. В ній сформовано орієнтовний перелік різновидів договорів, що можуть бути використані при договірному регулюванні трансферу технологій. Основним недоліком цього акту є те, що він ототожнює технологію із особливим об'єктом права інтелектуальної власності, що не відповідає вимогам учасників трансферу технологій.

Вагомим джерелом визначення статусу технологій і місцем ідентифікації форм її трансферу є рекомендації Конференції Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку («UNCTAD») [2]. В межах цього акту, форми технології також були зведені до окремих різновидів договорів, проте більш широкого за своїм змістом аніж у межах угоди «ТРИПС».

В праві ЄС також існують нормативні акти сформовані Організацією економічного співробітництва та розвитку («ОЕСР»). Так, в 2018 році, було сформовано рекомендації «ОЕСР» щодо формування, обігу та використання інновацій – Довідники Фраскатті – Керівництво Осло [3]. В них наведено класифікацію договірних форм трансферу технологій, залежно від підстави їх виникнення. Такий підхід є більш широким аніж у двох попередніх актах, проте все одно, він містить у собі лише рекомендації та не передбачає чітких правил нормативного регулювання публічно – правових форм трансферу технологій.

Ключовим нормативно – правовим актом в межах права Європейського Союзу, що регулює питання передачі прав на інновації та технології, є Рамкова

Угода «Горизонт Європи», що була прийнята у 2021 р., та діє до 2027 року [4]. Вона була затверджена Європейським Парламентом та Радою Європи – директива № 2021/695. Тільки в межах цього нормативно – правового акту, можна віднайти окремі форми публічно – правового трансферу технологій. Системний аналіз цього акту, дозволяє сформулювати наступні публічно – правові форми трансферу технологій, використання яких допускається в межах ЄС:

- ✓ трансфер технологій в ході реалізації спеціальних міждержавних програм оборонного та промислового призначення;
- ✓ трансфер технологій при проведенні докомерційних та державних закупівель.

Саме ці форми трансферу технологій, можна ідентифікувати як публічно – правові, оскільки вони не можуть бути ініційовані та реалізовані без участі органів державної чи місцевої влади чи країн учасниць чи інституцій Європейського Союзу. Всі інші форми трансферу технологій, розраховані на виключно приватноправове використання, проте в силу занадто широких регуляторних підходів можуть бути використані і в публічно – правовій сфері.

На нашу думку, одних лише положень рамкової програми «Горизонт Європи» для належного та ефективного регуляторного забезпечення публічно – правових форм трансферу технологій, явно не достатньо. Питання їх адекватного правового регулювання має бути додатково врегульовано на рівні окремих, спеціальних нормативно – правових актів вищого рівня, тобто тих нормативних актів, які мають бути прийняті вищими органами управління – Європейським парламентом та Радою Європи.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1) TRIPS — Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights. WTO. 1994. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm.
- 2) DRAFT INTERNATIONAL CODE OF CONDUCT ON THE TRANSFER OF TECHNOLOGY. Report and notes by experts on the outstanding

issues. Compiled by the UNCTAD secretariat. TD/CODE TOT/52 5 August 1988.
URL: <https://digitallibrary.un.org/record/50095?ln=ru>.

3) The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities.
URL: https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oslo-manual-2018_9789264304604-en?itemId=/content/component/9789264304604-5-en&_csp_=967ec84ec28355c72cb989df2ed4048e&itemIGO=oecd&itemContentType=chapter#section-d1e2088. <https://doi.org/10.1787/24132764>.

4) Regulation (EU) 2021/695 of the European Parliament and of the Council of 28 April 2021 establishing Horizon Europe – the Framework Programme for Research and Innovation, laying down its rules for participation and dissemination, and repealing Regulations (EU) № 1290/2013 and (EU) No 1291/2013 (Text with EEA relevance). Official Journal of the European Union. 12.5.2021. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/695>.